

Posudek oponenta
na diplomovou práci
Jitky Číhalové

Botho Strauß' philosophische und aphoristische Kurzprosa

Praha: FF UK, 2009, 134 s.

Popis, obsah a metodický postup práce: Tématem diplomové práce je komplexní rozbor Straußovy sbírky krátkých próz Paare Passanten, publikovaných v roce 1981. Diplomandka se úkolu zhostila komplexně: ve třech zásadních kapitolách pojednává zprvu o různých formách žánru krátké prózy, jak je definuje současná literární teorie, největší část věnuje tematické a formální analýze Straußových textů, které se v závěrečné části pokouší zasadit do literárně-historického kontextu poválečné literatury. Přitom postupuje důsledně analyticky, tematický a motivický rozbor textu doplňuje odkazy na používané prozaické formy a jejich vysvětlením. Ve snaze o co nejnázornější analýzu se však dopustila častého stylistického nešvaru, jímž je nadměrné opakování již jednou konstatovaného. Solidní práce tak utrpěla stále se opakujícími pasážemi (především v motivickém výkladu), které rozmělnily průkaznost předkládaných argumentů. Méně textu by v tomto případě znamenalo více. Není na místě přít se o to, je-li Strauß autorem postmoderním či moderním. Přesto v práci chybí přesné vymezení obou pojmů. Autorka si toho v analýzách zřejmě byla vědoma, protože adjektiva „moderní“ a „postmoderní“ používá téměř důsledně ve formě „(post)moderní“. Nezpochybňuji právo na pokus o postmoderní interpretaci textů, vzniklých před třemi desítkami let, zvláště když se již v té době objevují pokusy o interpretaci společenského a kulturního vývoje, které byly jako postmoderní později definovány. Témata Straußových próz však podle mého názoru reagují na palčivé společenské problémy, jak je v bouřlivém procesu sedmdesátých let v tehdejší západní Německu přinášela tzv. literatura alternativ (změna politického diskursu, ženská problematika, problematika okrajových společenských skupin, ekologická a mírová iniciativa s často problematickými ideovými parametry), rozdrobující a relativizující po neúspěšné revoltě šedesátých let tzv. velké vyprávění v tradici moderního evropského románu 20. století. Právě odkazem na tuto tradici, zvýrazněným zájmem o sociální stránku fungování společnosti, o zachování svobodné pospolitosti se závaznými morálními kategoriemi, o funkci umění a umělce v proměňující se struktuře sociálních vazeb, odkazem na Adorna či Heideggera se mi Strauß jeví jako dovršitel a bojovník za opouštěné ideály moderny. Tomu nasvědčuje i srovnání jeho próz s tvorbou Petera Handka z druhé poloviny sedmdesátých let, který v epoše zásadních společenských

proměn rovněž volá po „záchraně hodnot“ ve svém příklonu k tvorbě a myšlení Johanna Wolfganga Goetha nebo Adalberta Stiftera. Zmínka o dobovém kontextu literatury by argumentační přesvědčivosti diplomové práce výrazně prospěla.

Jazyková stránka diplomové práce: Práce je napsána bezchybnou němčinou, po gramatické stránce nelze textu nic vytknout. Diplomandka používá překvapivých výrazů, měl jsem problém se slovesem „hineingeheimnissen“ (s. 32), jemuž jsem ne zcela porozuměl. Ve stylistické rovině mám výhrady k neustálému opakování, jak jsem již naznačil výše.

Hodnocení: I když dle mého názoru v práci chybí přesné vymezení pojmů „moderna“ a „postmoderna“ a postrádám systematictější zařazení do literárního kontextu konce sedmdesátých a počátku osmdesátých let, které by argumentaci podložilo, hodnotím předloženou diplomovou práci jako solidní monografickou studii o próze jednoho z nejvýraznějších představitelů současné německé literatury.

Závěr: Diplomová práce Jitky Číhalové splňuje požadavky na diplomovou práci kladené, a **doporučuji** ji proto k obhajobě.

V Praze 14.09.2009

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Jitka Číhalová', written in a cursive style.